

STRESZCZENIE

Pracy doktorskiej pt.:

**„Max Reger – wybrane duety kameralne na instrumenty smyczkowe i fortepian.
Inspiracja twórczością innych kompozytorów i jej wpływ na ewolucję języka
muzycznego”**

Praca poświęcona jest osobie i twórczości Maxa Regeera, jednego z najważniejszych kompozytorów niemieckich przełomu XIX i XX wieku. Ogromna i bogata spuścizna twórcy, którą stanowi 147 opusowanych dzieł jest w dzisiejszych czasach w dużej mierze zapomniana oraz rzadko wykonywana. Reger należy do grona kompozytorów tworzących w okresie *fin de siècle'u*, których utwory nie znalazły stałego miejsca w repertuarze współczesnych artystów i nie doczekały się należytej popularności. Do najwybitniejszych należeli: Hans Pfitzner, Ferruccio Busoni, Ermanno Wolf-Ferrari, Franz Schmidt oraz Alexander von Zemlinsky. W przypadku twórczości Maxa Regeera bardzo trudno jednoznacznie ocenić dlaczego współczesny odbiorca ma z nią zazwyczaj wyjątkowo niewielki kontakt. Zdecydowana większość identyfikuje artystę tylko jako twórcę muzyki przeznaczonej na organy.

W niniejszej pracy bardziej szczegółowo pochyliłem się nad jednym z najobszerniejszych działów jaki stanowi w dorobku kompozytora twórczość kameralna. Max Reger darzył szczególną atencją tę gałąź swojej działalności tworząc m.in.: sonaty skrzypcowe, tria smyczkowe, tria fortepianowe, sonaty wiolonczelowe, kwartety fortepianowe, sonaty klarnetowe, kwintety fortepianowe, kwintet klarnetowy, sektet smyczkowy oraz ponad 200 pieśni. Jednak istotą moich rozważań jest przede wszystkim udowodnienie, że na rozwój indywidualnego stylu kompozytora miały wpływ liczne fascynacje, które przeżywał. Reger uważał siebie za spadkobiercę wielkich kompozytorów niemieckich. Gruntowne wykształcenie, które odebrał z rąk Adalberta Lindnera oraz Hugo Riemanna sprawiło, że już w młodości zaznajomił się z dziełami J.S. Bacha, klasyków wiedeńskich czy J. Brahmsa. Oprócz wyżej wymienionych w kręgu zainteresowań kompozytora znalazła się m.in.: muzyka R. Wagnera, F. Liszta, H. Wolfa. Styl wybitnych twórców odcisnął głęboki ślad na estetyce samego Regeera.

W poszczególnych rozdziałach pracy ukazałem postać kompozytora zarówno pod względem jego życia prywatnego jak i działalności artystycznej. W części biograficznej dużą wagę przywiązałem do okresu młodości Regeera i szczegółowego opisu jego relacji z nauczycielami. Stanowi ona rodzaj skondensowanego przewodnika, który pomaga zrozumieć zależności

między dziełami, a życiem prywatnym twórcy. Rys biograficzny ponadto zawiera i pobieżnie opisuje najważniejsze utwory w dorobku kompozytora. Rozdział drugi posiada definicje pojęć kluczowych, których wyjaśnienie jest niezbędne do zrozumienia kontekstu całej pracy. Pierwsza część ukazuje estetyczną relację jaka wiązała Regera z kompozytorami, których twórczość wywarła wpływ na jego muzykę. Druga jest próbą ukazania przemian stylistycznych, które następowały w różnych okresach życia twórcy. Kolejne trzy rozdziały są analizą utworów utrwalonych na płycie CD. Wraz ze skrzypaczką Patrycją Słomczyńską oraz wiolonczelistą Krzysztofem Karpeta zarejestrowałem: *Sonatę d-moll op.1 na skrzypce i fortepian* (1890), *Sonatę g-moll op.28 na wiolonczelę i fortepian* (1898) oraz *Suitę op.103a na skrzypce i fortepian* (1908).

Każdy z utworów powstał w innym okresie życia Regera i można w ich stylistyce dostrzec inspiracje, które czerpał od różnych kompozytorów. Analiza opiera się przede wszystkim na odnalezieniu dzieł, które mogły mieć wpływ na powstanie utworów twórcy. Również warsztat kompozytorski Regera został zbadany pod kątem ewentualnych zapożyczeń i inspiracji, które mogły go kształtować. Zakończenie ma na celu ukazanie różnic pomiędzy analizowanymi dziełami oraz jest próbą odpowiedzi na pytanie jak głębokie znaczenie miała w ich powstaniu inspiracja muzyką innych kompozytorów.